

AUTOREFERAT

PROJEKTOWANE DLA KULTURY
MICHAŁ JANDURA

Autoreferat

Imię i nazwisko:

Michał Jandura

Posiadane dyplomy, stopnie naukowe/artystyczne:

- dyplom ukończenia Państwowej Wyższej Szkoły Pedagogicznej im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie;
- tytuł magistra wychowania plastycznego nadany 27 października 1994 roku;
- dyplom ukończenia studiów na Wydziale Malarstwa Akademii Sztuk Pięknych im. Jana Matejki w Krakowie;
- tytuł magistra sztuki nadany 28 września 1997;
- stopień doktora sztuki w dyscyplinie artystycznej sztuki piękne nadany uchwałą Rady Wydziału Grafiki Akademii Sztuk Pięknych im. Jana Matejki w Krakowie, z dnia 29 czerwca 2011. Tytuł rozprawy doktorskiej: *Sztuka i projektowania. Plakat a medium interaktywne.*

Informacje o dotychczasowym zatrudnieniu:

1998–2008

- asystent Prof. Piotra Kunce w Pracowni Projektowania Plakatu na Wydziale Grafiki ASP w Krakowie;

2008–2011

- wykładowca, Techniki Cyfrowe na Wydziale Grafiki ASP w Krakowie;

2011 – do teraz

- prowadzący Pracownię Projektowania Wstępnego na Wydziale Grafiki ASP w Krakowie.

Dodatkowe zatrudnienie:

2006–2008

- Anima Art, Kraków;

2012–2013

- Uniwersytet Pedagogiczny im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie.

Wskazane osiągnięcia wynikające z art. 16 ust. 2 z ustawy z dnia 14 marca 2003 o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz. U. nr 65, poz. 595 ze zm.)

Zgodnie z wymogiem formalnym wskazuję:

zestaw prac projektowych zgrupowanych pod wspólnym tytułem *Projektowane dla kultury* obejmujący 22 plakaty, 8 okładek katalogów (powiązanych z 8 wskazanymi plakatami), 4 wydawnictwa o charakterze katalogowo-albumowym oraz 2 serie książkowe. Większa część prac plakatowych była prezentowana na wystawie indywidualnej w Instytucie Polskim w Budapeszcie, w 2015 roku. Pozostałe prace były upowszechniane w przestrzeniach miejskich oraz w trakcie imprez, do których były dedykowane. Wydawnictwa albumowe były wydane w druku nakładowym i rozpowszechniane w trakcie powiązanych wydarzeń oraz w sprzedaży detalicznej w kraju i za granicą. Serie książkowe są sukcesywnie rozwijane i rozpowszechniane w handlu.

Spis wskazanych prac:

Plakaty:

1. *Ogólnopolski konkurs rzeźbiarski dla studentów, Xawery Dunikowski XX/XXI*, plakat, format B1, 2015
upowszechnianie: Instytut Polski w Budapeszcie, przestrzeń miejska, budynki ASP w Krakowie
2. *Otwarte. Szkice artystów z Akademii Sztuk Pięknych w Krakowie*, plakat, format B1, 2015
upowszechnianie: Instytut Polski w Budapeszcie, przestrzeń miejska, budynki ASP w Krakowie
3. *Jan Paweł II w twórczości zakopiańskich artystów*, plakat, format B1, 2015
upowszechnianie: przestrzeń miejska, budynki ASP w Krakowie, Dom Pracy Twórczej na Harendzie
4. *Akademia w Bronowicach*, plakat, format B1, 2013
upowszechnianie: m.in. Instytut Polski w Budapeszcie, przestrzeń miejska
5. *Akademia na Harendzie*, plakat, format B1, 2014
upowszechnianie: przestrzeń miejska, budynki ASP w Krakowie
6. *Inspiracje Architekturą*, plakat, format B1, 2016
upowszechnianie: przestrzeń miejska, budynki ASP w Krakowie
7. *Brzmienia przestrzeni*, plakat, format B1, 2017
upowszechnianie: przestrzeń miejska, budynki ASP w Krakowie, Dom Pracy Twórczej na Harendzie
8. *Dyplomy 2013/2014, edycja jesienna*, format B1, 2014
upowszechnianie: Instytut Polski w Budapeszcie, budynki ASP w Krakowie, Pałac Sztuki w Krakowie
9. *Dyplomy 2015/2016, edycja jesienna*, format B1, 2016
upowszechnianie: przestrzeń miejska, budynki ASP w Krakowie, Pałac Sztuki w Krakowie
10. *Festiwal Rozstaje 2012*, plakat, format B1, 2012
upowszechnianie: przestrzeń miejska, kluby festiwalowe
11. *Festiwal Rozstaje 2013*, plakat, format B1, 2013
upowszechnianie: Instytut Polski w Budapeszcie, kluby festiwalowe
12. *Festiwal Rozstaje 2014*, plakat, format B1, 2014
upowszechnianie: przestrzeń miejska, kluby festiwalowe
13. *Bezgraniczni ludzie 1*, plakat, format B1, 2011
upowszechnianie: Instytut Polski w Budapeszcie
14. *Bezgraniczni ludzie 2*, plakat, format B1, 2011
upowszechnianie: Instytut Polski w Budapeszcie
15. *Michał Jandura - Plakatok*, plakat, format B1, 2015
upowszechnianie: Instytut Polski w Budapeszcie, przestrzeń miejska

16. *Przedmioty nierzeczywiste*, plakat, format B1, 2014
upowszechnianie: Instytut Polski w Budapeszcie, przestrzeń miejska, budynki ASP w Krakowie, BWA w Tarnowie
17. *Grechutafestival*, plakat, format B1, 2015
upowszechnianie: przestrzeń miejska, kluby festiwalowe
18. *Polnische Plakatkunst*, plakat, format B1, 2015
upowszechnianie: przestrzeń miejska, Galerie im stift, Bad hersfeld Museum Stadt
19. *Polnische theaterplakate*, plakat, format B1, 2016
przestrzeń miejska, Galerie im stift, Teatr Miejski w Norymberdze
20. *Grock festival* plakat, format B1, 2015 (w dokumentacji znajduje się w części wydawnictwa katalogowo-albumowe)
upowszechnianie: Instytut Polski w Budapeszcie, Imperia Grock Festival w Imperii, Włochy
21. *Cała ta muzyka, Polski plakat muzyczny 1899–2012*, plakat, format B1, 2012 (w dokumentacji znajduje się w części wydawnictwa katalogowo-albumowe)
upowszechnianie: Instytut Polski w Budapeszcie, przestrzeń miejska, Galeria MT Muzeum w Bielsku Białej

Okładki katalogowe (powiązane z kilkoma wyżej wymienionymi plakatami):

1. *Ogólnopolski konkurs rzeźbiarski dla studentów, Xawery Dunikowski XX/XXI*, okładka katalogu, format 21x22 cm, 2013
upowszechnianie: tytułowa wystawa, ASP w Krakowie
2. *Otwarte. Szkice artystów z Akademii Sztuk Pięknych w Krakowie*, okładka katalogu, format 21x22 cm, 2013
upowszechnianie: tytułowa wystawa, ASP w Krakowie
3. *Jan Paweł II w twórczości zakopiańskich artystów*, okładka katalogu, format 21x22 cm, 2013
upowszechnianie: tytułowa wystawa, ASP w Krakowie, Dom Pracy Twórczej na Harendzie
4. *Akademia na Harendzie*, okładka katalogu, format 21x22 cm, 2013
upowszechnianie: tytułowa wystawa, ASP w Krakowie
5. *Akademia w Bronowicach*, okładka katalogu, format 21x22 cm, 2013
upowszechnianie: tytułowa wystawa, ASP w Krakowie
6. *Inspiracje Architekturą*, plakat, format B1, 2016, okładka katalogu, format 21x22 cm, 2013
upowszechnianie: tytułowa wystawa, ASP w Krakowie
7. *Brzmienia przestrzeni*, okładka katalogu, format 21x22 cm, 2013
upowszechnianie: tytułowa wystawa, ASP w Krakowie
8. *Przedmioty nierzeczywiste*, okładka katalogu, format 21x22 cm, 2013
upowszechnianie: tytułowa wystawa, ASP w Krakowie, BWA w Tarnowie

Wydawnictwa katalogowo-albumowe:

1. *Yvest Klein, judo e teatro / corpo e visioni*, format 240x320 mm, 136 str., offset, 2012, wydawca: Teatro Possibili Liguria oraz Genova Palazzo Ducale
upowszechnianie: Genova Palazzo Ducale, sklepy internetowe
2. *Grock festival*, format 240x320 mm, 112 str., offset, 2014, wydawca: Teatro Possibili Liguria
upowszechnianie: Imperia Grock Festival
3. *Teatro - Sergio Maifredi*, format 240x320 mm, 112 str., offset, 2014, wydawca: Teatro Possibili Liguria oraz Sergio Maifredi
dystrybucja: Teatro Possibili Liguria
4. *Cała ta muzyka, Polski plakat muzyczny 1899–2012*, album/katalog, format 240x320 mm, 200 str., offset, 2012
wydawca: Filharmonia Śląska im. Henryka Góreckiego
upowszechnianie: Galeria Plakatu Krzysztofa Dydo, Filharmonia Śląska, Galeria MT Muzeum w Bielsku Białej, sklepy internetowe

Serie książkowe:

1. *Biblioteka myśli staropolskiej* - początek serii 2014 rok, do tej pory wydano 2 tomy, a trzeci jest obecnie w opracowaniu, wydawca: Narodowe Centrum Kultury w Warszawie (nagroda za Książkę Roku 2015); upowszechnianie: Targi Książki w Warszawie i Krakowie 2015, 2016, sklepy stacjonarne i internetowe
2. *Biblioteka Katyńska* - początek serii 2015, do tej pory wydano 5 tomów, wydawca: Narodowe Centrum Kultury w Warszawie; upowszechnianie: Targi Książki w Warszawie i Krakowie 2015, 2016, sklepy stacjonarne i internetowe

Spis treści

1. **Wprowadzenie** > s. 15
2. **Autoreferat** > s. 15
  - 2.1 **Omówienie prac wskazanego osiągnięcia artystycznego** > s.19
    - 2.1.1. Plakaty i okładki katalogów > s.19
    - 2.1.2. Wydawnictwa katalogowo-albumowe > s. 21
    - 2.1.3. Serie książkowe > s. 23
3. **Krótkie omówienie dorobku twórczego przed doktoratem** > s. 23

Wersja angielska > s. 27

1. Wprowadzenie.

W 1997 roku ukończyłem studia na Wydziale Malarstwa w Pracowni Prof. Zbigniewa Grzybowskiego. Od października 1997 roku jestem pracownikiem ASP w Krakowie, gdzie do 2010 roku byłem asystentem w Pracowni Projektowania Plakatu, prowadzonej przez Prof. Piotra Kunce. Od roku 2011 samodzielnie prowadzę Pracownię Projektowania Wstępnego. Przewód doktorski zamknąłem w 2010 roku na podstawie cyklu plakatów o tematyce teatralnej, muzycznej (plakaty festiwalowe: *Sacrumprofanum*, *Festiwal Rozstaje*) i wystawienniczej. Od tego czasu wykonałem kilkadziesiąt różnego typu realizacji w zakresie plakatu oraz projektowania wydawnictw. Namalowałem też wiele obrazów w technice olejnej, akrylowej i mieszanej. Brałem udział w wielu wystawach krajowych i zagranicznych, indywidualnych i zbiorowych.

Ponieważ obszar mojej działalności twórczej rozciąga się od malarstwa poprzez różnego typu formy wydawnicze (takie jak: albumy, foldery, ulotki, książki, krótkie animacje towarzyszące identyfikacjom) do plakatu, zdecydowałem się zawęzić obszar autoprezentacji do zestawu 21 plakatów, 4 wydawnictw albumowych oraz 2 serii książkowych powstałych po doktoracie, tworzonych tylko i wyłącznie na realne zamówienia, a więc opublikowanych w mniejszych i większych nakładach. Umowny cykl postanowiłem zatytułować *Projektowane dla kultury*. Wszystkie plakaty, oprócz standardowej dystrybucji w przestrzeniach miejskich, były prezentowane na wielorakich wystawach zbiorowych w kraju i zagranicą, a większej ilości równocześnie na wystawie indywidualnej w Instytucie Polskim w Budapeszcie

2. Autoreferat

W 2015 roku po raz pierwszy miałem okazję zobaczenia dużej ilości swoich prac w doskonałych warunkach wystawienniczych galerii Instytutu Kultury Polskiej w Budapeszcie. Pokazałem tam 38 plakatów w formatach B1 oraz BO.

Wgląd na wieloletnią pracę, zebraną w jednym miejscu, wywołał szereg refleksji. Zastanawiałem się nad tym, dlaczego technika komputerowa i fotograficzna tak mocno zdominowały moje prace i co spowodowało odseparowanie mojej działalności projektowej od malarskiej. Pozornie wniosek jest prosty: prace projektowe są tworzone na konkretne zamówienie i muszą spełniać konkretne wymogi, a malarstwo w moim przypadku stanowi akt wolności, limitowany jedynie granicami mojej wyobraźni i możliwości technicznych.

Powstający od wielu lat malarski cykl *Widzisz co chcesz* jest moim osobistym poligonem dla świata skojarzeń, niekoniecznie zbieżnym z tym, który znamy z rzeczywistości projektowej. Moje wielkie płótna to w większości abstrakcyjne obrazy o złożonej i dynamicznej strukturze. Ich odczytywanie może być procesem kontemplacyjnym i rozciągniętym w czasie i nie wymaga od odbiorcy natychmiastowej reakcji. W wypadku dzieł o charakterze projektowym sprawa ma się zupełnie inaczej. Czas

odbioru winien być skrócony do minimum. Plakat, niczym kwiat, powinien zwabić odbiorcę a następnie, w maksymalnie krótkim czasie, przekazać odpowiednią porcję informacji. Dlatego w swoich realizacjach dążę do maksymalnej redukcji środków (na tyle na ile pozwala mi mój temperament), bardzo często unikając złożonych metafor. Prace staram się konstruować tak, aby istniała możliwość dalszej „kontemplacji”. Podobnie jak w moich obrazach, może ona polegać na dostrzeganiu głębszych warstw znaczeniowych, czasami niedokładnie sprecyzowanych, ale uzupełniających pierwszoplanowy i najważniejszy przekaz. Przykładem takiej pracy może być plakat do Grechutafestival, gdzie mamy do czynienia z nałożonym czy też powielonym wizerunkiem Marka Grechuty. Dla odbiorcy, który przyjmie pierwszą warstwę przekazu, będzie to wizerunek artysty, i dobrze, bo następuje bezpośrednie połączenie z rdzeniem festiwalu. Tu muszę nadmienić, że podstawowym wymogiem zleceniodawcy było zamieszczenie wizerunku Marka Grechuty. Dla osób chcących zgłębić mój przekaz otworzą się dalsze pokłady, które będą zależne od stopnia znajomości twórczości i osoby Marka Grechuty.

Możliwość zgłębienia tematu wyjściowego i przekształcenia go w intrygującą formę graficzną, pozwalającą na natychmiastowy odbiór, zależna jest od ilości czasu dostępnego na realizację projektu. W moim wypadku najlepsze plakaty powstają długo. Lubię tworzyć wiele odmiennych wersji, a samo doświadczenie i testowanie różnych możliwości dostarcza mi tyle radości i przeżyć co malowanie obrazów. Niestety bardzo często projekty są robione „na wczoraj” i nie zawsze efekt jest zadowalający. Patrząc z innej strony, ma to korzystny wpływ na kształtowanie umiejętności podejmowania decyzji.

Gdy po raz pierwszy, jeszcze w trakcie studiów, zobaczyłem katalog z pracami Romana Cieślewicza, wydany w 1993 roku przez Centre Georges Pompidou pomyślałem, że plakat jest tą dziedziną twórczości, której nigdy nie porzucę. Do dziś uważam, że niektóre jego prace, gdyby tylko mogły zaświecić w gablotach citylight’ów, nadal byłyby zjawiskiem o niepowtarzalnej sile, „gaszącym” wszystko wokoło. Urzekła mnie ogromna konkretność tych realizacji, bezkompromisowość, siła, prostota i prawda, a z drugiej strony wielowarstwowość znaczeniowa, często wynikająca z kompozycji oraz nieznannej wówczas w plakacie polskim innowacyjności technologicznej.

Kolejne olśnienia pracami szwajcarskich klasyków: Hansa Neuburga, Armina Hofmanna, Josefa Müllera -Brockmanna zwróciły moją uwagę na projektowanie analityczne. Fascynowała mnie matematyczna klarowność kompozycji, potrafiących emanować ekspresją równą zupełnie odmiennej, spontanicznej i chorobliwej energii obrazów Wilema de Kooniga, , czy też A.R. Pencka. Intelktualny potencjał niektórych kompozycji projektowych stoi na równi z malarstwem Marka Rothko, Kenetha Nolanda czy też Ala Helda.

W 2003 roku, w ramach *Triennale Grafiki 2003*, w Muzeum Narodowym w Krakowie miała miejsce wystawa czterech grafików. Moją uwagę

Keneth Noland
(www.aaa.si.edu)

przykuły prace Wojciecha Krzywobłockiego oraz Tadeusz Mysłowski. Ich podstawową cechą wspólną była analiza zjawisk o charakterze elementarnym. Proste formy graficzne takie jak: linia, prostokąt, trójkąt były poddawane rozlicznym „torturom”: nawarstwieniom, rozciągnięciom, przetarciom, redundancjom, interferencjom, tworząc w rezultacie struktury o odmiennych właściwościach, a jednak o podobnym rodowodzie. Warto wspomnieć, że prace są czarno-białe, bez jakichkolwiek półtonów i jeżeli takie się pojawiają to mamy do czynienia ze złudzeniem, wynikającym z gęstości elementów.

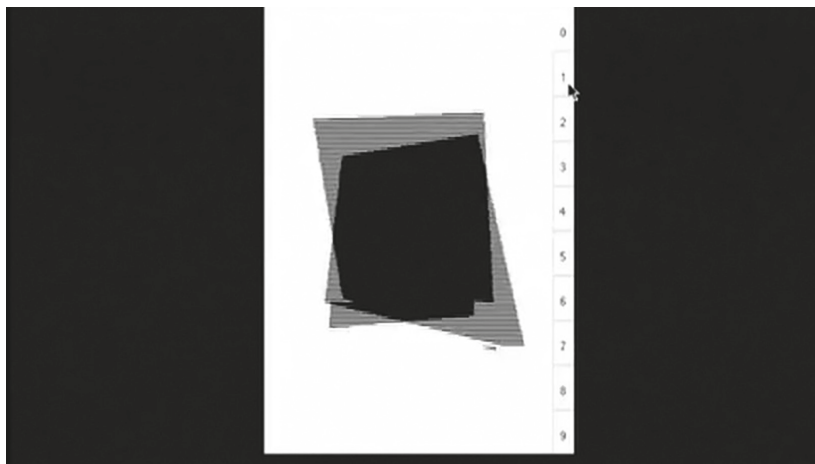
Przeszukując twarde dyski swojego komputera natrafiłem na eksperymenty z „interaktywnym” plakatem z 2011 roku. Był on zainspirowany artykułem *Iran: Olympics Logo is Zionist* w The Huffington Post, blogu internetowym zajmującym jedną z najważniejszych pozycji na amerykańskim rynku mediów. Otóż, w swoim artykule Menachem Wecker (waszyngtoński dziennikarz żydowskiego pochodzenia) wspomina o moim plakacie, którego głównym elementem były wzajemnie splecione ze sobą księgi, symbolizujące trzy religie monoteistyczne: chrześcijaństwo, judaizm oraz islam. Główny problem poruszony w artykule, rodem z teorii spiskowych, polegał na nieakceptacji logotypu przyszłych igrzysk olimpijskich w Londynie ponieważ, jak twierdziła strona irańska, zawierała słowo ZION. Autor jednak mimo wszystko namawiał czytelnika do wzniesienia się nad bieżący problem i spojrzenia na Iran jako kraj zdolny do głębokiego współistnienia. Argumentem za, było przyznanie mojej pracy 3. nagrody w konkursie *Monotheistic Religions Poster Competition* co (jak podkreślił autor artykułu) było równoznaczne z przyjęciem oficjalnego stanowiska w kwestii koegzystencji. Interaktywna forma, zainspirowana plakatem, miała na celu umożliwienie podjęcia decyzji o kierunku obrotu zespolonych ksiąg za pomocą kursorów na klawiaturze. Odbiorca mógł symbolicznie decydować o losie współistnienia. Ruch obrotowy prawoskrętny symbolizuje życie i rozwój, natomiast obrót lewoskrętny śmierć i rozpad. Zaistniała interakcja mogła się stać źródłem pogłębionej refleksji.

Realizacje Johna Maedy, który już w późnych latach 80. rozpoczął prace nad obiektami o charakterze interaktywnym, również należą do grupy moich ulubionych. Cykl opublikowanych w 1998 na dyskietkach 3,5” prac/ksiąg *The 5 Reactive Books* składał się z czterech reaktywnych „utworów” eksperymentalnych, będących „prehistorią” obecnej interaktywności. Struktura pierwszej księgi, zatytułowanej *The Reactive Square*, niesie w sobie niewyeksplorowany do końca potencjał prostoty. Podstawową zasadą funkcjonowania „księgi” była reakcja pochodnych kwadratu na dźwięk płynący z otoczenia. Tablice zestawiające obiekty niezbędne do przygotowania *The Reactive Square* przypominały frutigerowskie tablice morfologiczne, analizujące składniki znaku graficznego.

Na potrzeby doktoratu pt. *Plakat a medium interaktywne* stworzyłem całą serię obiektów kinetycznych, rozsianych po sieci internetowej. Każdy z nich posiadał ukryty w swojej ruchomej strukturze odnośnik do kolejnych stron zamieszczonych pod innym, specjalnie stworzonym adresem.

Patrząc z perspektywy myślę, że była to podświadoma kontynuacja prekursorskich prac Johna Maedy. Dodatkowo, tego typu działania mają cechy charakterystyczne dla książki hipertekstowej z tym, że rolę tekstu pełnią kinetyczne obrazy. Podobieństwa nasuwają się same gdy pomyślimy

The Reactive Square,
John Maeda
(<https://i.vimeocdn.com>)

o wydanej w roku 1987 na dyskietce, prekursorskiej książce hipertekstowej *Afternoon* Michaela Joyca. Idea tzw. antypowieści nie jest nowa, gdyż już w roku 1759 Laurence Sterne opublikował *Życie i myśli i J.W. Pana Tristrama Shandy*, gdzie pojawiły się pierwsze rozwiązania polegające na nielinearnym tasowaniu treści. Wspomniany *Afternoon* rozwija ideę hipertekstu, dodając opcję wyboru a więc interakcji. Błyskawiczny rozwój internetu sprawił, że w zasadzie każdy użytkownik komputera podłączonego do sieci ma do czynienia z literaturą hipertekstową gdzie, najprościej rzecz ujmując, wymieszają się różnego rodzaju teksty kultury. Rozwój mobilnych urządzeń, wprowadzenie kodów QR, portale społecznościowe oraz wiele innych elementów budujących tzw. digital world sprawia, iż czasami bezwiednie uczestniczymy w powstawaniu wielkiej powieści hipertekstowej, której elementem może być nasza nowoczesna podłączona do internetu lodówka, zbierająca i wysyłająca informacje, stanowiące element dalszych przetworzeń np. diagramów i zestawień, które w rezultacie mogą trafić jako link do interaktywnego utworu projektowego. Za pomocą powyższego zdania chcę wyrazić złożoność współczesnej rzeczywistości, której rozwój może fascynować i jednocześnie przerażać.

Jest prawie niemożliwe wypisanie i omówienie wszystkich inspiracji artystycznych. Mogłoby to zresztą poważnie znużyć czytelników niniejszego autoreferatu. Wybrałem więc te mniej oczywiste, pomijając twórczość wielkich twórców Polskiej Szkoły Plakatu, którą niezwykle cenię, oraz wielu innych artystów, nie tylko projektantów.

Niezwykle trudno jest pisać o swojej twórczości ze względu na brak odpowiedniego dystansu. Myślę że jedną z cech, która bezustannie towarzyszy wielu artystom jest niepewność czy obrana droga jest słuszna. Trudno do końca powiedzieć jak będzie wyglądała moja dalsza twórczość gdyż nie jestem w stanie przewidzieć wszystkich możliwości. Z pewnością dalej będę projektował plakaty tradycyjne, przesuając środek ciężkości

w kierunku form kinetycznych z elementami interakcji.

W zestawie prac projektowych zgłoszonych jako przedmiot habilitacji zawarłem również publikacje książkowe. Podobnie jak w przypadku plakatu nie projektuję tzw. self editions. Wszystkie wydawnictwa realizowane są na zlecenie i często są obostrzone różnorodnymi wymogami zleceniodawcy. Zwiększona odpowiedzialność wynikająca często z dość dużych kosztów druku, transportu, dystrybucji, promocji etc. sprawiają, że poziom stresu podczas pracy jest o wiele większy. Niektóre wydawnictwa są jedynym trwałym śladem pozostającym po wydarzeniu kulturalnym jakiemu są dedykowane. Dlatego projekt powinien posiadać cechy ponadczasowości, a użyte materiały poligraficzne powinny posiadać w miarę możliwości wysokie parametry. Wszystko jest kalkulowane wg możliwości wydawcy i nie wszystkie pomysły są możliwe do zrealizowania. Podobnie jak w przypadku moich plakatów, wydawnictwa albumowo-katalogowe nie są utrzymane w jednorodnym stylu. Każde jest projektowane w oparciu o inny kontekst. Niektóre rozwiązania przenikają z jednej publikacji do drugiej i podobnie jak w wypadku realizacji plakatowych jest to próba wyeksploatowania, zużycia pewnych rozwiązań, zwłaszcza w sferze rozwiązań typograficznych.

2.1. Omówienie prac wskazanego osiągnięcia artystycznego.

Wskazane prace podzieliłem na trzy grupy: plakaty, wydawnictwa albumowo-katalogowe oraz serie książkowe.

2.1.1. Plakaty.

W prezentowanym zbiorze prac znalazły się realizacje, które powstały na zlecenie Akademii Sztuk Pięknych w Krakowie. Dziewięć plakatów łączy przybliżony styl graficzny, który nie stanowi jednak serii, ponieważ wydarzenia do których się odnosiły miały odmienny charakter. Na plakatach pojawiają się duplikacje prostych form graficznych, tworzące bardziej złożone obiekty. Punkt, linia, trójkąt, prostokąt to elementy, z których przy odpowiednim zagęszczeniu i układzie, konstruuje formy będące rodzajem symbolicznej reprezentacji głównych cech wydarzenia. Czasami mają one charakter opisowy, wskazujący na miejsce wydarzenia, jak w plakacie *Akademia na Harendzie* czy *Jan Paweł II w twórczości artystów zakopiańskich*. W pracach *Xawery Dunikowski XX/XXI* oraz *Brzmienia przestrzeni*, nawiązując do charakteru wystawy, tworzę zwarte niemal materialno-przestrzenne formy rzeźbiarsko-architektoniczne, których budulcem są podstawowe elementy graficzne oraz poddawana skosom typografia.

Dwa plakaty do wystaw podsumowujących dokonania najlepszych magistrantów ASP w Krakowie *Dyplomy2013/2014* oraz *Dyplomy 2015/2016* to rozwiązania o charakterze niemalże wyłącznie typograficznym. Diagonalno-centralna kompozycja, idąca w parze z kontrastową kolorystyką daje efekt dynamicznej powtarzalności. Podobne zasady działania obowiązują w plakacie do wystawy *Otwarte, szkice artystów z kręgu ASP w Krakowie*. W tym rozwiązaniu układ słów

ma tworzyć wrażenie czegoś na wzór obrotowych drzwi, otwartego szkicownika, wejścia do kolejnej rzeczywistości. Wystawę charakteryzowała duża różnorodność prac o szkicowym charakterze. Na okładce katalogu zaprojektowanej w oparciu o ten plakat dodałem lakier UV wybiórczy w formie szybkiego „gryzmołu”, co podbija odczucie ulotności.

Plakat *Akademia w Bronowicach* to praca zaprojektowana na inauguracyjną wystawę w Galerii Sztuki ASP usytuowanej w galerii handlowej w Bronowicach. Odśrodkowo powtarzalny motyw „pawiego oka” nawiązuje do logotypu galerii. W centrum widnieje zrastrowany fragment budynku ASP w Krakowie. Ostre zestawienie kolorów czerwieni z zielenią miało podkreślić artystyczny charakter projektu. Plakat był wyświetlany na ekranach wewnątrz galerii handlowej. Zawężona, ostra kolorystyka i lapidarna forma sprawiła, że praca w sposób bardzo wyraźny odróżniała się od reszty wyświetlanego kontentu.

Identyfikacja do wystawy *Inspiracje Architekturą* to kompleksowe opracowanie, w skład którego weszły: plakat, banery, identyfikatory, katalog oraz dwudziesto sekundowa animacja, będąca rozwinięciem kinetycznym plakatu. Motyw dominujący w rozwiązaniu to forma geometryczna nawiązująca do kształtu dużej litery A, oraz do monumentu architektonicznego. Wystawa była zbiorem prac z różnych obszarów działalności twórczej. Nie próbowałem w żaden sposób komentować i odnosić do wystawianych prac, ponieważ ich jedyną cechą wspólną był czasami bardzo ukryty zamysł związany z architekturą.

Kolejna grupa prac w tej kategorii to plakaty tworzone na potrzeby Willi Decjusza w Krakowie, Galerii Plakatu Krzysztofa Dydo, Stowarzyszenia Rozstaje, Grock Festival, Grechutafestival oraz BWA w Tarnowie. Różnorodność stylistyczna tych realizacji jest o wiele większa, niż ta opisana powyżej. Zastosowane środki nie są zawężone do typografii i prostych form graficznych. Wyjątkiem są dwa plakaty *Rozstaje 2012* oraz *Grock festival*.

W październiku 2011 roku wykonałem kilka projektów plakatu do konferencji *Bezgraniczni ludzie*. Do celów promocyjnych została wybrana praca ze zdjęciem paszportu z całkowicie niemożliwym do odczytania symbolem i nazwą kraju wystawienia. W 2011 roku problem znanych nam dzisiaj migracji jeszcze nie istniał. Były to teoretyczne rozważania na temat możliwych zmian, wynikających z istniejących lub potencjalnie możliwych konfliktów na bliskim wschodzie. Snuto jedynie przypuszczenia co i na jaką skalę może się wydarzyć. Dziś już wiemy jakie są następstwa wojen i przebudzeń w niedemokratycznych społeczeństwach. Tłumy ludzi pozbawionych możliwości życia, w swoim zniszczonym doszczętnie kraju, próbują szukać nowego domu. Kolejne państwa zaostrzają przepisy migracyjne. Miliony ludzi zmuszone są mieszkać w ogromnych i przeludnionych obozach. Stąd też decyzja włączenia dwóch plakatów nie wykorzystanych w promocji. Prace były publikowane na indywidualnej wystawie w Budapeszcie.

Następne plakaty powstały dla Galerii Plakatu w Krakowie, której właścicielem jest Krzysztof Dydo. Pierwszy z nich został zaprojektowany do wystawy plakatów ze zbiorów galerii w Galerie Im Stift w Bad Hersfeld w Niemczech. Krzysztof Dydo jest moim bliskim znajomym i jedną z tych osób które kochają plakat. Jest również wspaniałym człowiekiem, na którym zawsze można polegać. Z tej świadomości zrodził się pomysł odwróconej piramidy zbudowanej z „typoludków” złożonych ze słów *Dydo Poster Collection Polnische Plakatkunst*.

Drugi plakat dla Galerii Krzysztofa Dydo *Polnische Theaterplakate* powstał do wystawy polskiego plakatu teatralnego w foyer Teatru Miejskiego w Norymberdze.

Kolejne trzy realizacje powstały na potrzeby Festiwalu Rozstaje w Krakowie, z którym współpracuję już od 15 lat. Głównym determinantem plakatów do 13., 14. i 15. edycji festiwalu był określony rejon geograficzny: muzyka wschodu, północy i południa. Miało to duży wpływ na kompozycję i kolorystykę prac.

Oprócz plakatów powstały: banery sceniczne, filmy reklamowe do telewizji tramwajowej oraz na ekrany wielkoformatowe, zaproszenia, bilety, karnety, ulotki, foldery, koszulki itd.

W 2014 roku zaprojektowałem plakat i katalog do wystawy prac Lecha Polcyna. Jednym z elementów wystawy był specjalnie zaprogramowany moduł komputerowy, dający możliwość specyficznego zniekształcania, naciągania i nakładania motywu metalowej puszki. Efekt takich działań stał się bazą do stworzenia formy, którą dodatkowo przetwarzałem w Photoshopie.

W roku 2015 wdrożony został system identyfikacji Grechutafestival mojego autorstwa. Stał się bazą do kolejnej edycji festiwalu i zgodnie z założeniami będzie eksploatowany przy kolejnych edycjach. W skład systemu wchodzi: logotyp, plakat B1, wszystkie wielkości billboardów oraz citylighty. System zakłada wprowadzanie niewielkich zmian w układach typograficznych i w kolorystyce, które w większości są już opracowane i czekają na wdrożenie. Niestety w dokumentacji przewodu mogę pokazać jedynie te zrealizowane. Plakat we wstępnej wersji był prezentowany w zestawie plakatów przygotowanych do przewodu doktorskiego. Pozbawiony był jednak natłoku tekstów i logotypów.

Ostatni już plakat w zestawie, zaprojektowałem do swojej wystawy indywidualnej w Instytucie Polskim w Budapeszcie w 2015.

2.1.2. Wydawnictwa katalogowo-albumowe.

W zestawie habilitacyjnym zawarłem również prace z obszaru grafiki wydawniczej. Wybrałem tylko te, które dały mi satysfakcję twórczą i poczucie nowych doświadczeń.

Album towarzyszący dużej wystawie w Palazzo Ducale w Genui. *Yves Klein, judo e teatro, corpo e visioni* to wydawnictwo, które zajmuje ważne miejsce w moim życiorysie projektanta. Wystawa była zrealizowana wg autorskiej koncepcji Sergio Maifredi oraz wybitnego włoskiego krytyka sztuki współczesnej Bruno Cora. Stanowiła próbę nakreślenia

głębokich związków pomiędzy działalnością artystyczną Yves'a Kleina a jego życiową pasją - sztuką walki judo - i działaniami o charakterze teatralnym, wpisanymi w jego działania artystyczne. Album (katalog) do wystawy jest podzielony na trzy główne części: *Judo*, *Teatro* oraz *Corpo e Visioni* (ciało i wizja). W przeważającej części katalog jest czarno-biały, a kolor, konkretnie Yves Klein Blue, pojawia się jedynie w kilku miejscach. Pracując nad katalogiem miałem dostęp do ogromnych zasobów Yves Klein Museum. Zleceniodawca pozostawił mi dużą wolność w doborze materiału zdjęciowego jak i w pracy nad projektem. Tematyka wystawy zdeterminowała strukturę graficzną wydawnictwa. Każdy rozdział posiada odmienną specyfikę, polegającą na zmianie relacji pomiędzy materiałem zdjęciowym a tekstem. W rozdziale poświęconym Judo zestawienia mają charakter dynamiczny, wynikający z korelacji skosów przekrzywionych ramek tekstowych z fotografiami walczących postaci. W publikacji znajduje się wiele całostronicowych oraz całorozkładówkowych reprodukcji. Kilkanaście stron albumu stanowią graficzne impresje, będące interpretacją hasła lub krótkiego tekstu. Całość jest drukowana rastrem stochastycznym na papierze niepowlekanym Sorra Matt 150 gr. Oprócz projektu musiałem nadzorować proces druku jak i całą logistykę wysyłki katalogu do Włoch. Całości prac towarzyszyła ogromna presja czasowa. Katalog został umieszczony na liście wydawnictw Yves Klein Museum.

Kolejną pozycją zaprojektowaną na zlecenie Teatro Liguria Posibli było wydawnictwo na 10. edycję Festiwalu Sztuki Cyrkowej *Grock* we włoskiej Imperii. Jest to jedna z największych i najciekawszych imprez tego typu we Włoszech. Tutaj również miałem dość sporą wolność w doborze materiału zdjęciowego. Katalog nawiązuje do specyficznej kwiecistości sztuki cyrkowej. Pojawiają się więc różnorodne układy typograficzne, nasuwające na myśl żonglerkę, balansowanie, huśtanie itp. Na okładce dominuje dynamiczny i wielobarwny układ typograficzny na czerwonym tle. Na wierzchu został nałożony przezroczysty świecący lakier UV w postaci okrągłego rastra o centymetrowej średnicy punktu. Daje to efekt „cyrkowej odświętności”. We wnętrzu użyłem półmatowej kredy o gramaturze 150. Okładka posiada całostronicowe skrzydełka, które oprócz funkcji usztywniającej pełnią rolę nośnika informacji. Motyw z okładki, zaadoptowany do plakatu w formacie B1, stał się jednym z wielu elementów promujących 10., jubileuszową edycję festiwalu.

Następna publikacja pt. *Sergio Maifredi. Teatro* była bardziej złożonym doświadczeniem. Oprócz roli projektanta i logistyka zajmowałem się współredakcją wydawnictwa. Decydowałem więc, wspólnie z Sergio Maifredi, o kolejności tekstów i doborze zdjęć. Wydawnictwo jest formą autoprezentacji reżysera. Katalog jest napisany w trzech językach: włoskim, polskim i angielskim. Okładka, podobnie jak w poprzednim wypadku, posiada całostronicowe skrzydełka, które oprócz funkcji usztywniającej pełnią rolę nośnika informacji. Na okładce położono lakier wybiórczy UV. Oglądając go pod odpowiednim kątem widzimy abstrakcyjny wzór lub napis Sergio Maifredi.

W roku 2012 zaprojektowałem album *Cała ta muzyka. Polski plakat muzyczny 1899-2012* dla Galerii Plakatu Krzysztofa Dydo oraz Filharmonii Śląskiej im. Henryka Góreckiego w Katowicach. Jest to pierwsze tak obszerne wydawnictwo o polskim plakacie muzycznym. Znajduje się w nim kilkaset reprodukcji ułożonych wg chronologii lat. Na brzegu każdej ze stron znajduje się linia czasu ułatwiająca wyszukiwanie prac wg roku powstania. Plakaty mają opisy zawierające technikę druku, format, tytuł polski i angielski, oraz wydawcę. Album obejmuje lata 1899-2012. Zawiera wprowadzenie w historyczne aspekty rozwoju dyscypliny w kontekście plakatu muzycznego. Pozostała część jest podzielona na dekady, a każda z nich posiada wyróżnienie kolorystyczne na bocznej linii czasu. Okładka posiada swój odpowiednik w postaci plakatu. Był on używany do celów promocyjnych wydawnictwa.

2.1.3. Serie książkowe

Kolejna duża realizacja wydawnicza powstała na zamówienie Narodowego Centrum Kultury w Warszawie. Był to projekt serii wydawniczej *Biblioteka Staropolskiej Myśli Politycznej*. Tom pierwszy *Scriptorum* otrzymał wyróżnienie w konkursie *Najpiękniejsza Książka Roku 2014*. Jest to pierwsze bilingwalne wydanie dzieła Aleksandra Maksymiliana Fredro. Podstawowym problemem tego pokaźnego, bo ok. dziewięćuset stronicowego wydawnictwa, była korelacja tekstu oryginału oraz tłumaczenia na sąsiadujących stronach. Aby nastąpiła zbieżność adekwatnych fragmentów tekstu musiałem zaprojektować nierówne szerokości łamów oraz zmniejszyć stopień pisma polskiego przekładu. Wynikało to z przyrostu ilości znaków w tłumaczeniu polskim na poziomie ok. 20 - 30% w stosunku do tekstu łacińskiego. Obecnie pracuję na trzecim tomem serii, a tom pierwszy doczekał się już drugiego wydania.

W 2014 roku zaprojektowałem serię książkową *Biblioteka Katyńska* dla Narodowego Centrum Kultury w Warszawie. Poszczególne tomy zawierają autentyczne, wcześniej nie publikowane, zapiski osób zamordowanych w Katyniu oraz wspomnienia ich najbliższych. Ten wstrząsający materiał początkowo miał być utrzymany w tonacji czerni i bieli. Na prośbę wydawnictwa wprowadziłem do projektu delikatny kolor. Na okładkach wydawnictw znajdują się specjalnie przetworzone fragmenty listów i zdjęć archiwalnych. Do dnia dzisiejszego wydano 5 tomów.

3. Krótkie omówienie dorobku twórczego przed doktoratem.

Moje pierwsze zlecenie otrzymałem w roku 1996 na plakat towarzyszący dużemu koncertowi zespołów Armia i 2tm23, który odbył się na krakowskim rynku. Był to dla mnie skok do głębokiej wody. Moja wiedza na temat projektowania plakatu była wówczas znikoma, ponieważ „już/zaledwie” od dwóch lat byłem studentem w Pracowni Plakatu Prowadzonej przez prof. Piotra Kunce. Wspominam tę pracę raczej z sentymentu, niż ze względu na jej walory projektowe. Nie miałem jeszcze zielonego pojęcia o przygotowaniu do druku offsetowego, a moja wiedza w zakresie obsługi

programów była niewielka. Photoshop 2.0 nie posiadał jeszcze warstw i miał możliwość jednego cofnięcia. Na każde przekształcenie musiałem czekać po kilkanaście minut a nawet i godzin, ponieważ rozdzielczość obrazu, nad którym pracowałem, była zbyt wysoka. Udało się jednak jakoś naświetlić klisze i w rezultacie wydrukować plakat. Moja radość z możliwości zobaczenia swojego dzieła na dziesiątkach krakowskich słupów plakatowych była ogromna. Byłem z siebie dumny i nawet zadowolony z plakatu. Dla studenta malarstwa była to duża nobilitacja i radość. Zrozumiałem wtedy, że plakat jest dziedziną, którą pragnę się zajmować w przyszłości.

Kilka miesięcy po ukończeniu studiów otrzymałem od Prof. Piotra Kunce ofertę zostania jego asystentem w Pracowni Projektowania Plakatu. Rozpocząłem swoją przygodę z edukacją, równocześnie ucząc się bardzo wiele. Pracowaliśmy w trzyosobowym zespole tworząc zgraną załogę małego statku, płynącego po oceanie Sztuki Plakatu. Wspólne projekty wystawiennicze, wyjazdy zagraniczne, rozmowy o plakacie i o życiu, w dużym stopniu wpłynęły na moją świadomość artysty projektanta. Równocześnie pracowałem w kilku agencjach reklamowych.

Kolejnym ważnym etapem było nawiązanie współpracy z *Biurem Festiwalowym Kraków 2000*, która trwała aż do 2010 roku. W roku 1997 zacząłem projektować dla *Międzynarodowego Triennale Grafiki*, dla którego opracowałem m.in. całą linię graficzną **triennale 2000** *most do przyszłości*, oprawę graficzną wystawy *Zeihen der gegenwart* w Vienna ART Center, poświęconej twórczości laureatów wszystkich najważniejszych konkursów międzynarodowych w dziedzinie grafiki warsztatowej. Mój abstrakcyjny i oszczędny w środkach plakat wisiał wtedy na głównych ulicach Wiednia w podświetlanych gablotach citylight – to dawało prawdziwą satysfakcję. Rok później przystąpiłem do realizacji bardzo złożonego wydawnictwa albumowego *Grafika Polska. Laureaci Wystaw Międzynarodowych 1950-2000*. Prace nad albumem trwały prawie półtorej roku. Była to pierwsza praca w dużym zespole posiadającym kiluosobową redakcję, oraz profesorski zespół opiniujący w składzie: Prof. Władysław Pluta, Prof. Witold Skulicz i Prof. Jan Pamuła. Wydawnictw dla *Triennale* było kilkadziesiąt. Nigdy nie zapomnę długich i niezwykle cennych rozmów na temat realizowanych prac (i nie tylko) z Prezesem *Międzynarodowego Triennale Grafiki*, Profesorem Witoldem Skuliczem, którego zawsze będę wspominał jako wspaniałego człowieka o niespotykanej pasji płynącej z miłości do sztuki i artystów.

W międzyczasie brałem udział w kilku wystawach malarstwa, m.in. w *Wystawie Pokonkursowej im. Gepperta* oraz w kilku edycjach *Bielskiej Jesieni*. Miałem też indywidualną wystawę malarstwa i grafik cyfrowych w szwajcarskim Friburgu.

W 2005 roku rozpocząłem współpracę ze *Stowarzyszeniem Rozstaje*, organizującym *Festiwal Rozstaje*. Współpraca zaowocowała pełną obsługą kolejnych festiwali do roku 2015.

W 2006 roku zaprojektowałem ważny dla mnie plakat do wystawy towarzyszącej obchodom tragicznych wydarzeń Budapeszteńskiej Wiosny 1956. Plakat został wydany w specjalnym albumie towarzyszącym

wystawie w Instytucie Polskim w Budapeszcie. Niestety, ze względów zdrowotnych, nie mogłem wziąć udziału w otwarciu wystawy ale wiem, że w jego trakcie Pani Erzsébet Nagy (córka premiera Węgier, Imre Nagy) patrząc na mój plakat powiedziała - „to właśnie było tak”. Głównym motywem plakatu jest odcięta ręka, trzymająca zielono-biało-czerwoną wstążeczkę, będącą symbolem ówczesnych wydarzeń. Kompozycja elementów ma charakter “pomnikowy”.

W roku 2006 odbył się globalny konkurs pod hasłem *Monotheistic Religions Poster Competition*. Otrzymałem w nim 3. nagrodę wraz z gratyfikacją finansową oraz tygodniowym pobytem w Teheranie. Będąc w Iranie poznałem wybitnych irańskich projektantów: Majida Abbasi'ego i Rezę Abendini'ego. W dniu wylotu na otwarcie wystawy polskie media podały informację: „w najbliższych dniach planowane są punktowe ataki nuklearne na podziemne centra wzbogacające uran, usytuowane w bunkrach pod Teheranem”. Otuchy dodała mi osoba Prof. Mieczysława Wasilewskiego, którego po raz pierwszy osobiście poznałem w autobusie lotniskowym, dowożącym pasażerów do samolotu. Rok później przenieśliśmy wystawę do Krakowa, gdzie była prezentowana we wspaniałych przestrzeniach Turlej Gallery przy Rynku Głównym. Plakat był publikowany na łamach The Huffington Post – największego amerykańskiego blogu internetowego. W 2007 roku otrzymałem za niego Złoty Medal na *Biennale Plakatu Polskiego* w Katowicach oraz, w tym samym roku, zostałem zakwalifikowany do wystawy *Taiwan International Poster Design Award '07*, co jest traktowane jako nagroda.

Kolejne ważne realizacje to trzy edycje (6., 7. i 8.) festiwalu *Sacrumprofanum*. Projektowałem plakaty, citylighty, banery, flagi, książki programowe, identyfikatory, naklejki, reklamy prasowe itp. Była to praca niezwykle fascynująca ale i stresująca, biorąc pod uwagę zasięg kampanii, nakłady i terminy imprezy o prawie 6-cio milionowym budżecie. Po publikacji reklamy *Sacrumprofanum* w magazynie Gramophone, anonsującej 8. edycję festiwalu, otrzymałem ofertę pracy w Haymarket Group (jednym z większych koncernów prasowych w UK) na stanowisku Senior Designer – ale zrezygnowałem bojąc się, że przepadnę bez reszty w takim molochu.

W 2009 roku nawiązałem współpracę z Sergio Maifredi - włoskim reżyserem i dyrektorem artystycznym Teatro Possibli Liguria w Genui. Zaprojektowałem dla niego publikację do wielkiej wystawy plakatu teatralnego (ok. 300 prac) *Tutto il teatro il un manifesto* w genueńskim Palazzo Ducale, która zaowocowała dalszymi wydawnictwami, które miały już miejsce po obronie doktoratu.

Szczegółowy wykaz prac znajduje się w piernym wykazie dorobku dydaktycznego i artystycznego oraz w formie reprodukcji w opracowaniu

